

Informació pràctica

Lloc

Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)

Inscripcions

Gratuites

Cal inscripció prèvia a través del web:

www.museunacional.cat/ca/activitats-museu-nacional-catalunya

A partir del 8 de gener del 2026

Més informació

www.iguemus.cat/ca/congres-internacional.html

Organitza

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

Aquesta activitat forma part del projecte IGUEMUS: El impacto de la Guerra Civil en la configuración de los museos en Cataluña. Trazabilidad, localización y destino de los bienes culturales salvados (PID 2021-124518NB-I00)

Finançat per:

CONGRÉS INTERNACIONAL

L'IMPACTE DE LA GUERRA CIVIL EN LA CONFIGURACIÓ DELS MUSEUS

BARCELONA

25, 26 i 27 de febrer de 2026

Museu Nacional d'Art de Catalunya

MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA

Dimecres 25

9:15h - Acreditacions

9:45h - Innauguració

Eix 1. El patrimoni en temps de guerra: destrucció, espoli i estratègies de protecció

10:15h - Conferència marc

L'arte in guerra. Appunti per una storia della tutela negli anni del secondo conflitto mondiale. **Luigi Gallo**, director de la Galleria Nazionale delle Marche, Urbino.

11:15h - Pausa cafè

11:45h - Comunicacions

Las organizaciones obreras y la incautación del patrimonio artístico en Madrid. **Teresa Díaz Fraile**, Instituto del Patrimonio Cultural de España.

Anarquisme i salvaguarda del patrimoni artístic. El cas de l'artista Gustavo Cochet durant la Revolució de 1936. **Teresa Ferré Panisello**, Universitat Autònoma de Barcelona.

La salvaguarda del patrimoni farmacèutic durant la Guerra Civil espanyola: reflexions a partir del cas de la farmàcia de Llívia. **Lluís Coromina Verdaguer**, Instituto de Investigaciones Históricas - Universidad Nacional Autónoma de México.

La formació de la col·lecció de signes monetaris de la Guerra Civil del Gabinet Numismàtic de Catalunya. Una paradoxa de la guerra. **Albert Estrada-Rius**, Museu Nacional d'Art de Catalunya.

L'epigrafia romana d'Isona en la línia de front: salvaguarda i recuperació d'entre la runa. **Xavier Bermúdez López**, **Cristina Belmonte Santisteban** i **Roser Arcos López**, Museu de la Conca Dellà – iPAT Serveis Culturals; **Ignasi Garcés Estallo** i **Catalina Mas Florit**, Institut d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona (IAUB), Barcelona; **Miguel Ángel Cau Ontiveros**, ICREA, ERAAUB – Institut d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona (IAUB); **Teresa Reyes** i **Bellmunt**, Museu de la Conca Dellà; **Robert Duró**, investigador independent.

Salvaguarda i devolució de col·leccions científiques a Catalunya (1936-1943). **Xavier Ulled Bertran**, Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC).

13:30h - Pausa dinar

15:30h - Comunicacions

Arte, guerra y propaganda: sobre el patrimonio artístico en Euzkadi durante la Guerra Civil. **Javier Novo González**, Museu de Belles Arts de Bilbao.

El patrimoni arqueològic i els museus mallorquins (1936-1945). **Màrius de Juan Escuder**, Arxiu municipal de Canovelles.

El impacto de la Guerra Civil en las políticas museísticas francesas. Del Musées des Augustins de Toulouse al Musée du Louvre: protección y salvaguarda ante la amenaza de la Segunda Guerra Mundial. **Inmaculada Real López**, Universidad Complutense de Madrid.

España y la dispersión del expolio nazi: rastros, indicios y cabos sueltos. **Miguel Martorell Linares**, Universidad Nacional de Educación a Distancia.

17:00h - Visita guiada a l'exposició Els dipòsits franquistes al Museu Nacional.

Dijous 26

Eix 2. El patrimoni a les postguerres: devolucions, dipòsits i desviament

9:30h - Conferència marc

Provvidenze internazionali per l'arte in guerra. Oltre le attività della Commissione Robert e del Kunstschutz, le restituzioni e le dinamiche espositive. **Caterina Paparello**, investigadora a la Universitat Ca' Foscari, Venècia.

10:30h - Pausa cafè

11:00h - Comunicacions

Génesis de la evacuación, expolio y devolución del "tesoro artístico" andaluz (1936-1945). **José Antonio Mesa Beltrán**, Universidad de Jaén.

Las resultas de los estragos de la guerra en las colecciones del Museo del Prado. **María Luisa Cuenca**, Museu Nacional del Prado.

La configuración del Museo Arqueológico Provincial de Alicante tras la Guerra Civil Española y la posguerra (1936-1958). **Santiago Olcina Lagos**, Institut Universitari d'Investigació en Arqueologia i Patrimoni Històric – Universidad d'Alacant.

Del refugi a la col·lecció: els dipòsits de l'SDPAN al MNAC. **Gemma Domènech**, Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC) – Universitat de Girona (UdG) i **Eduard Caballé**, Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC).

Espoli i nacionalització encoberta durant la gestió franquista del patrimoni a Catalunya: el cas del Tresor de Tivissa. **Santos M. Mateos Rusillo**, Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya.

L'Agrupació Excursionista de Badalona, custodis del primer Museu de la ciutat confiscat per SDPAN. Passat i present d'una reclamació històrica. **Yolanda Pérez Carrasco**, investigadora independent.

El cas de lot 38. Mercedes Mateu i l'impacte de la seva col·lecció en el fons del Museu de Granollers. **Cinta Cantarell**, investigadora independent; **Glòria Fusté**, Museu de Granollers i **Marc Guàrdia**, Museu de Granollers.

13:30h - Pausa dinar

Eix 3. Restitucions i memòria: retorns, disputes i relectures del patrimoni en el present

15:30h - Conferència marc

La restitució de béns mobles a favor de les víctimes de la guerra civil i del franquisme des de la perspectiva jurídica. **Daniel Vallès Muñio**, Universitat Autònoma de Barcelona.

16:30h - Comunicacions

Las restituciones de arte incautado hoy y sus precedentes legales durante el franquismo: el caso Ramón de la Sota y otros ejemplos. **Patricia Fernández Lorenzo**, **Ramón y Cajal Abogados** i **Rafael Mateu de Ros**, **Ramón y Cajal Abogados**.

El dret comparat a la restitució. Dos casos amb dues solucions contraposades. **Carlos Padrós Reig**, Universitat Autònoma de Barcelona.

17:30h - Conferència oberta al públic

Investigación de los avatares de los bienes artísticos en la posguerra franquista: devoluciones, entregas, trasiegos, desvíos, reclamaciones y desapariciones. **Arturo Colorado Castellary**, catedràtic emèrit de la Universitat Complutense de Madrid.

Divendres 27

9:30h - Conferència marc

A Law for 'the Return of': The Dorville Collection, the French State, and the Implications for the Musée du Louvre. **Emmanuelle Polack**, encarregada de missió al Musée du Louvre, París.

10:30h - Pausa cafè

11:00h - Comunicacions

Notas a pie de página de cómic. Dos ejemplos de cómic como ensayo historiográfico. **Yeyei Gómez**, artista gràfica i il·lustradora. *El MNAC i la Guerra Civil: assoliments i projectes museogràfics i de recerca. Una simbiosi consolidada després d'una dècada (2014-2025).* **Eduard Vallès**, Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Milicià ferit de Francisco Mateos. Memòria i recuperació d'una pintura en temps de guerra. **Carme Ramells**, Museu Nacional d'Art de Catalunya i **Teresa Schreiberweis**, restauradora.

Bienes procedentes de incautaciones en las colecciones de los museos de titularidad estatal. **Rebeca C. Recio Martín**, cap de l'Àrea de Col·leccions, Subdirección General de Museos Estatales.

Reconstruyendo el Madrid incautado a través de los bienes conservados en los museos estatales. **Marta Tudela Sánchez**, Subdirección General de Museos Estatales, **Marta López-Riobóo Pérez Cepeda**, Subdirección General de Museos Estatales.

Trencant el silenci. Del salvament a la recuperació, una història per compartir. **Carles Freixes Codina**, Museu Diocesà i Comarcal de Solsona.

13:00h - Cloenda